

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 28.6.2023
COM(2023) 364 final

2023/0208 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om eurosedlars och euromynts ställning som lagliga betalningsmedel

{SEC(2023) 257 final} - {SWD(2023) 233 final} - {SWD(2023) 234 final}

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

• Motiv och syfte med förslaget

Införandet av euron som gemensam europeisk valuta var ett stort steg framåt i den europeiska integrationsprocessen. Eurokontanter är ett dominerande betalningsmedel¹ som används dagligen av medborgare och detaljhandel för att betala eller ge växel. Kontanter är det enda betalningsmedel som möjliggör direkta fysiska betalningar med omedelbar avveckling utan inblandning av någon tredje part eller användning av elektronisk utrustning.

Ökningen av elektroniska betalningar, en utveckling som påskyndades av covid-19-pandemin, har lett till en allmän minskning av kontantbetalningar samtidigt som stängningar av uttagsautomater i flera medlemsstater innebär att kontanttillgången är äventyrad. Frågan om kontanters ställning som lagliga betalningsmedel har därför fått en mer framträdande plats på EU:s politiska dagordning, vilket framgår av kommissionens massbetalningsstrategi, och detta är även en följd av Europeiska unionens domstols beslut nyligen på detta område.²

Domstolens beslut är betydelsefullt eftersom det innebär att de grundläggande aspekterna av begreppet *lagligt betalningsmedel*, vilka ditintills bara har återfunnits i kommissionens rekommendation av den 22 mars 2010 om omfattningen och effekterna av eurosedlars och euromynts ställning som lagliga betalningsmedel, nu fastställs i domstolens rättspraxis³. Trots att EU-rätten uttryckligen ger eurosedlar och euromynt ställning som lagliga betalningsmedel definieras detta begrepp varken i primär- eller sekundärlagstiftningen. I sin dom i målen om lagliga betalningsmedel ansåg domstolen att det begrepp *lagligt betalningsmedel* när det gäller eurosedlar som nämns i artikel 128.1 i EUF-fördraget utgör ett unionsrättsligt begrepp som måste ges en självständig och enhetlig tolkning i hela Europeiska unionen. Eurosedlars ställning som *lagligt betalningsmedel* innebär enligt domstolens tolkning: i) obligatorisk accept, ii) accept till det fulla nominella värdet, och iii) fullgörande av betalningsförpliktelser⁴ i enlighet med punkt 1 i kommissionens rekommendation från 2010.

För att kontanter även framöver ska kunna användas som lagligt betalningsmedel i praktiken måste det vara lätt att få tillgång till eurosedlar och euromynt. Om människor inte har tillgång till kontanter kan de inte använda dem för sina betalningar, vilket undergräver deras faktiska ställning som lagligt betalningsmedel.

I detta förslag säkerställs därför att den fysiska formen av centralbankspengar – eurokontanter – ska fortsätta att vara tillgängliga och godtas av alla invånare och företag i euroområdet.

• Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området

Förutom relevanta bestämmelser i fördragen (artikel 3.1 c i EUF-fördraget och artiklarna 127–133 i EUF-fördraget), artikel 11 i förordning (EU) nr 974/98 om införande av euron⁵, genom vilken euron ges ställning som lagligt betalningsmedel, kommissionens rekommendation från

¹ https://www.ecb.europa.eu/euro/cash_strategy/cash_role/html/index.sv.html

² Se dom av den 26 januari 2021 i de förenade målen C-422/19 och C-423/19, Dietrich och Häring (EU:C:2021:63).

³ Kommissionens rekommendation av den 22 mars 2010 om omfattningen och effekterna av eurosedlars och euromynts ställning som lagliga betalningsmedel (2010/191/EU).

⁴ Se dom av den 26 januari 2021 i de förenade målen C-422/19 och C-423/19, Dietrich och Häring (EU:C:2021:63, punkt 49).

⁵ Rådets förordning (EG) nr 974/98 av den 3 maj 1998 om införande av euron (EGT L139, 11.5.1998, s.1).

2010 och förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättandet av den digitala euron (som antas samtidigt med detta förslag),⁶ finns det inga bestämmelser inom det relevanta politikområdet, dvs. penningrätt som en del av euroområdet penningpolitik.

Föreliggande förslag är förenligt med dessa bestämmelser i primärrätten. Det är i synnerhet förenligt med Europeiska kommissionens rekommendation från 2010, i vilken fastställs en gemensam definition av begreppet *lagligt betalningsmedel*. För att säkerställa samstämmighet mellan de två formerna av centralbankspengar (den digitala euron och eurokontanter) kommer den digitala euron att regleras som lagligt betalningsmedel på samma sätt som kontanter, utan att detta påverkar skillnaderna mellan dessa olika former av euron. Detta förslag kompletterar förslaget till förordning om inrättandet av den digitala euron, eftersom den digitala euron bör utgöra ett komplement till kontanter, inte ersätta dem. Kommissionen lägger därför fram ett lagstiftningsförslag för att säkerställa godtagande av, och tillgång till, kontanter.

När förslaget till förordning väl har antagits kommer det ha företräde framför kommissionens rekommendation från 2010, som inte längre kommer att ha något syfte. Kommissionen kommer således klargöra att den rekommendationen inte längre ska vara tillämplig.

- **Förenlighet med unionens politik inom andra områden**

Förslaget ligger helt i linje med unionens politik på andra områden. Det är i synnerhet förenligt med kommissionens massbetalningsstrategi, som antogs i september 2020.

Detta förslag är även förenligt med den europeiska tillgänglighetsakten, som omfattar uttagsautomater, och med unionens ansträngningar att främja social inkludering inom bland annat den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Målet är att säkerställa att alla i euroområdet har tillräcklig faktisk tillgång till kontanter. Detta är särskilt relevant för sårbara grupper som är beroende av kontanter för kunna göra betalningar, vilket normalt innefattar äldre personer, personer med funktionsnedsättning, personer som har svårigheter att få tillgång av digitala betalningar, samt personer med begränsad digital kompetens och/eller inkomst. Dessa grupper brukar i hög grad föredra att använda kontanter för att göra sina betalningar framför elektroniska betalningsmetoder. Finansiellt exkluderade personer, till exempel personer som saknar bankkonto, asylsökande och migranter, som kanske inte kan eller inte vill använda betalningsmedel som erbjuds av den privata sektorn, är dessutom beroende av kontanter som betalningsmetod. Det finns dessutom uppgifter som visar att de främsta skälen till att kontanter föredras är i) att man blir mer medveten om sina utgifter när man använder kontanter, och ii) att kontanter uppfattas som anonyma (och därmed ger ett integritetsskydd)⁷, samtidigt som de har den unika egenskapen att de möjliggör direkta betalningar med omedelbar avveckling utan inblandning av någon tredje part. När det handlar om att ha kvar kontanter som ett betalningsalternativ visar ECB:s SPACE-undersökning⁸ från 2022 att 60 % av konsumenterna fortfarande anser att möjligheten att betala med kontanter är viktig eller mycket viktig. Undersökningen bekräftade att trots pandemins effekter, nedstängningsåtgärderna i samband med denna och de egna preferenser som rapporteras vill

⁶ [Kommissionens rekommendation av den 22 mars 2010 om omfattningen och effekterna av eurosedlars och euromynts ställning som lagliga betalningsmedel \(europa.eu\)](#)

⁷ Europeiska centralbankens (2022) undersökning av konsumenters betalningsvanor i euroområdet (SPACE) https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/space/html/ecb.spacereport202212~783ffdf46e.en.html#toc7

⁸ [Undersökning av konsumenters betalningsvanor i euroområdet \(SPACE\) – 2022 \(europa.eu\)](#)

en växande andel av konsumenterna i euroområdet ha kvar kontanter som ett betalningsalternativ⁹.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

• Rättslig grund

Detta förslag till en förordning grundar sig i artikel 133 EUF-fördraget om antagandet av åtgärder, inbegripet penningrättsliga åtgärder, som är nödvändig för eurons användning som gemensam valuta. Denna fördragsbestämmelse tar hänsyn till behovet av att fastställa enhetliga principer för alla medlemsstater som har euron som valuta för att skydda den ekonomiska och monetära unionens och eurons övergripande intressen och euron som gemensam valuta.

• Subsidiaritetsprincipen

I enlighet med artikel 5.3 i EUF-fördraget är subsidiaritetsprincipen inte tillämplig på områden som faller inom ramen för unionens exklusiva befogenhet. I enlighet med artikel 3.1 c i EUF-fördraget har EU exklusiv befogenhet vad gäller den monetära politiken för de medlemsstater som har euron som valuta. Inom detta område kan medlemsstaterna i euroområdet inte vidta några åtgärder och subsidiaritetsprincipen är därmed inte tillämplig.

• Proportionalitetsprincipen

Proportionalitet har varit en väsentlig del av den konsekvensbedömning som åtföljer förslaget. Även om antagandet, i lämpliga fall, av åtgärder för säkerställa att kontanter godtas eller att den faktiska tillgången till kontanter är tillräcklig kan medföra vissa bördor för de myndigheter som ansvarar för att vidta dem och för de parter som ansvarar för att genomföra dem går åtgärderna inte utöver vad som är nödvändigt för att säkerställa att målen om att kontanter ska godtas och vara tillgängliga uppnås, och förslaget ger medlemsstaterna frihet att bara vidta åtgärder där det behövs och att anpassa dem till sina nationella omständigheter. I enlighet med den proportionalitetsprincip som anges i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) går denna förordning därför inte utöver vad som är nödvändigt och proportionellt för att uppnå dessa mål.

• Val av instrument

En förordning antagen av Europaparlamentet och rådet är ett lämpligt instrument för att bidra till skapandet av ett gemensamt regelverk, eftersom den är direkt och omedelbart tillämplig och därmed undanröjer risken för skillnader i medlemsstaternas tillämpning som beror på skillnader i införlivande. Detta val ligger helt i linje med förslagets syften.

⁹ Europeiska centralbankens (2022) undersökning av konsumenters betalningsvanor i euroområdet (SPACE), s. 59
https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/space/html/ecb.spacereport202212~783ffdf46e.en.html#toc7

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

- **Efterhandsutvärderingar/kontroller av ändamålsenligheten med befintlig lagstiftning**
- **Samråd med berörda parter**

Den samrådsstrategi som har legat till grund för detta förslag bestod av flera initiativ:

- Ett riktat samråd om en digital euro inleddes av kommissionen den 5 april 2022 och avslutades den 16 juni 2022. En särskild del av detta samråd gällde frågor om kontanters ställning som lagliga betalningsmedel. Det riktade samrådet samlade in synpunkter från branscheexperter, betaltjänstleverantörer (bland annat kreditinstitut, betalnings- och e-penninginstitut), leverantörer av betalningsinfrastruktur, utvecklare av betalningslösningar, handeln, sammanslutningar för handlare, tillsynsmyndigheter för massbetalningar, tillsynsmyndigheter för bekämpning av penningtvätt, finansiella underrättelseenheter och andra relevanta myndigheter och experter, samt konsumentorganisationer, som sedan beaktades i den konsekvensbedömning som kommissionen gjorde inför förslaget till en förordning om en digital euro och föreliggande förslag. Huvudsakliga resultat av de riktade samråden: Konsumentorganisationer, flera näringslivsorganisationer och de flesta professionella respondenter som inkom med synpunkter var positiva till lagstiftningsåtgärder på EU-nivå för att skapa ett säkrare rättsläge och stadfästa eurokontanters ställning som lagligt betalningsmedel i sekundärrätten. Respondenterna föreslog i allmänhet att praktiska hänsyn bör tas när det införs ytterligare undantag från den allmänna principen om en skyldighet att godta kontanter. Professionella respondenter verkade ha skiftande åsikter när det gäller bestämmelser om administrativa avgifter om kontanter inte godtas, medan konsumentorganisationer var positiva till sådana bestämmelser. Respondenterna var allmänt positiva till ett förbud mot tilläggsavgifter vid betalningar med eurosedlar och mynt. Sammantaget, och inom varje relevant intressentgrupp utom finansinstituten, var respondenterna även positiva till en bestämmelse som säkerställer tillgången till kontanter, till exempel en skyldighet för medlemsstaterna att anpassa reglerna för att säkerställa en tillräcklig tillgång till kontanter och att rapportera dessa regler till kommissionen och Europeiska centralbanken (ECB). Alla resultat analyserades och beaktades i samband med konsekvensbedömningen av detta förslag.
- Medlemsstaterna hade möjlighet att lämna synpunkter i samband med flera möten inom Elteg (expertgruppen för euron som lagligt betalningsmedel). Utöver diskussionerna genomfördes riktade samråd med medlemsstaterna med hjälp av frågeformulär. Diskussionerna inom Elteg bekräftade att rättsläget var oklart beträffande eurokontanters ställning som lagliga betalningsmedel och att olika principer tillämpas inom euroområdet. Elteg identifierade flera problem gällande godtagandet av kontanter och kontanttillgången och inkluderade i sin slutrapport 25 principer om kontanters ställning som lagliga betalningsmedel som har beaktats vid utformningen av detta förslag.
- Den 7 november 2022 anordnade kommissionen en högnivåkonferens med företrädare för nationella myndigheter och EU-myndigheter, Europaparlamentsledamöter, företrädare för den privata sektorn och det civila samhället samt den akademiska världen. Frågan om vad den digitala euron kommer att få för konsekvenser för eurokontanter väcktes flera gånger under diskussionerna

och det betonades att den digitala euron i första hand ska vara ett komplement till kontanter.

- ECB har varit nära involverat i diskussionerna på teknisk nivå under hela denna process.

- **Insamling och användning av sakkunnigutlåtanden**

Flera inspel och synpunkter från sakkunniga beaktades vid utarbetandet av detta initiativ, bland annat följande:

- Uppgifter som inkommit under de olika samråd som anges ovan.
- Elteg III:s slutrapport¹⁰.
- 2022 års rapport från Euro Retail Payments Board (ERPB).
- Europeiska centralbankens (ECB) undersökningar, arbetsrapporter och statistik.
- Kommissionens forskning.

- **Konsekvensbedömning**

Detta förslag åtföljs av en konsekvensbedömning som lades fram för nämnden för lagstiftningskontroll den 14 oktober 2022. Nämnden för lagstiftningskontroll avgav ett negativt yttrande den 18 november 2022. En ny konsekvensbedömning lämnades in till nämnden för lagstiftningskontroll den 23 mars 2023 och godkändes den 25 april 2023. Kommentarer från nämnden beaktades i konsekvensbedömningen genom att kopplingen mellan initiativet om den digitala euron och initiativet om kontanters ställning som lagligt betalningsmedel förtydligades. Konkreta aspekter när det gäller kontanters ställning som lagligt betalningsmedel och i synnerhet tillgången till kontanter beskrevs närmare och kostnader för banker av eventuella EU-åtgärder, till exempel för återinförande av uttagsautomater, exemplifierades.

Det finns två huvudaspekter när det gäller kontanters ställning som lagliga betalningsmedel: att kontanter ska godtas och att det ska finnas tillgång till kontanter. Utan åtgärder på EU-nivå kommer godtagandet av kontanter bland företag och medborgares och företags möjligheter att få tillräcklig tillgång till kontanter förbli suboptimalt och variera inom euroområdet på grund av att begreppet *lagligt betalningsmedel* tillämpas och tolkas på olika sätt.

Godtagandet av kontanter behandlas i EU-domstolens rättspraxis och de aspekter när det gäller godtagandet av kontanter som tas upp i EU-domstolens beslut kodifieras och förtydligas i detta förslag. Det handlar om följande: i princip en skyldighet att godta kontanter till deras fulla nominella värde och med förmåga att infria betalningsförpliktelser. I konsekvensbedömningen föreslås även att mer detaljerade förtydliganden av innebörden av lagligt betalningsmedel bör övervägas i lagförslaget för att säkerställa mervärde och rättssäkerhet, under det att EU-domstolens rättspraxis respekteras. Slutsatsen i konsekvensbedömningen är vidare att den utsträckning i vilken kontanter godtas, samt förekomsten av ensidiga förbehåll om kontantlöshet, bör övervakas och att åtgärder bör vidtas om godtagande av kontanter inte är säkerställt.

Eftersom dessa frågor rör tillämpningsområde, effekter och undantag från huvudaspekterna av begreppet lagligt betalningsmedel som behandlas i domstolens rättspraxis handlar

¹⁰ Se slutrapporten från [Elteg III:s femte möte](#).

lagstiftandet på detta område främst om att förtydliga och kodifiera för att skapa en samstämmighet och bättre lagstiftning som ger begränsat utrymme för olika politiska val.

När det gäller tillgången till kontanter finns det utrymme för olika politiska val när det gäller vilken typ av åtgärder som ska vidtas och dessa aspekter analyseras därför i faktarutor i konsekvensbedömningen. För att kontanter verkligen ska kunna användas som betalningsmedel bör tillgången till olika kontanttjänster säkerställas, i synnerhet möjligheten att göra kontantuttag från och kontantinsättningar på betalkonton hos kreditinstitut. Dessa tjänster gör det möjligt för kontanter att flöda mellan olika samhällsaktörer.

I konsekvensbedömningen identifierades en växande (mellan 2016 och 2019) andel medborgare som uttryckte oro över tillgången till uttagsautomater och en ganska heterogen och ibland problematisk situation när det gäller tillgången till kontanter i medlemsstaterna. Det finns därför en risk att det inte kommer att vara möjligt att säkerställa att alla i euroområdet har tillgång till grundläggande kontanttjänster till rimliga villkor, i synnerhet pris och avstånd. Detta kan leda till att sårbara grupper som är beroende av att kunna göra kontantbetalningar exkluderas och att kontanternas faktiska ställning som lagligt betalningsmedel urholkas och så småningom går förlorad, liksom även möjligheten att använda kontanter som en reservmetod för att göra betalningar i en krissituation. Det bör dessutom påpekas att kontanter av många ses som en betalningsmetod med fördelar genom att de ger en tydlig överblick över utgifter och i hög grad präglas av användarvänlighet, snabbhet, säkerhet och anonymitet/integritetsskydd.

Två handlingsalternativ fastställdes när det gäller frågan om tillgång till kontanter: 1) ett icke-bindande instrument (t.ex. en kommissionsrekommendation), eller 2) en rättsligt bindande skyldighet för medlemsstaterna i den föreslagna förordningen om kontanternas ställning som lagligt betalningsmedel. Det första handlingsalternativet skulle inte möjliggöra en enhetlig tolkning av de grundläggande principerna när det gäller kontanternas ställning som lagliga betalningsmedel. Det skulle bara delvis uppnå målet om att säkerställa en tillräcklig tillgång till kontanter och om en bristfällig tillgång skulle tolereras i delar av euroområden skulle detta urholka den gemensamma valutans faktiska ställning som lagligt betalningsmedel. I konsekvensbedömningen dras slutsatsen att det bästa handlingsalternativet när det gäller frågan om tillgång till kontanter är det andra, eftersom det skulle säkerställa samstämmighet i regleringen av de två formerna av euron. Medlemsstaterna bör utse en eller flera nationella behöriga myndigheter med befogenhet att utöva tillsyn av och anta föreskrifter för kontanthanteringssektorns verksamhet på marknaden samt att övervaka kontanttillgången och relaterade kontanttjänster. Medlemsstaterna kommer att ha ansvar för att noggrant bedöma vad en tillräcklig faktisk tillgång innebär i deras specifika nationella kontext (dvs. även ta hänsyn till efterfrågan på tillgång till kontanter) och vilka åtgärder som behöver vidtas för att säkerställa detta. Kommissionen skulle kunna analysera om de vidtagna åtgärderna motsvarar det gemensamma synsättet i förordningen och medlemsstaternas bedömningar av behoven i sina respektive territorier. Kommissionen skulle i sin analys samråda med Europeiska centralbanken. Detta handlingsalternativ kommer därför även att säkerställa att eurokontanternas ställning som lagliga betalningsmedel skyddas på ett effektivt och samstämmigt sätt i hela euroområdet.

Eftersom medlemsstaterna skulle behöva ytterligare specificera sina åtgärder för att säkerställa tillgången till kontanter, definiera tillräckliga geografiska krav på tillgång till uttagsautomater som motsvarar befolkningens behov samt närmare servicenivåer, och bedöma vilka betaltjänstleverantörer som omfattas av tillgångskraven och rekommendationerna skulle kostnadsimplikationerna avgöras av behoven på plats och av medlemsstaternas beslut med

anledning av dessa. Om kontanttillgången är tillräcklig i en medlemsstat skulle inga åtgärder behöva vidtas i den medlemsstaten och inga extra kostnader därmed uppstå för bankerna. I medlemsstater där kontanttillgången redan är avsevärt försämrad kan kostnader uppstå för banker för att återställa en tillräcklig kontanttillgång, men storleken på dessa kostnader skulle bero på de nationella myndigheternas beslut om vad som är en tillräcklig faktisk tillgång, även för det fall att kommissionen skulle anta en genomförandeakt. EU-förordningen skulle som sådan inte direkt medföra några kostnader för banker och detaljhandel.

Förslaget förväntas inte ha någon miljöpåverkan och är förenligt med den europeiska klimatlagen. Som beskrivs ovan förväntas förslaget att ha en positiv samhällspåverkan genom att förbättra den sociala inkluderingen av sårbara grupper som i regel är mer beroende av kontanter eller exkluderade från elektroniska betalningsmedel.

- **Lagstiftningens ändamålsenlighet och förenkling**

Föreliggande initiativ är inte ett Refit-initiativ. Det är inte baserat på en utvärdering av en befintlig förordning.

Effekten av initiativet kommer till största delen att vara neutral utifrån perspektivet ”en in, en ut”. För närvarande finns ingen EU-lagstiftning om kontanters ställning som lagliga betalningsmedel och det finns därför inga befintliga administrativa kostnader som kan sparas in på detta område.

Initiativet medför inga nya och betydande administrativa kostnader, till exempel specifika krav på märkning, rapportering eller registrering, som skulle behöva kompenseras av kostnadsbesparingar på andra områden.

- **Grundläggande rättigheter**

Initiativet är förenligt med de grundläggande rättigheterna. Det respekterar de grundläggande rättigheterna om näringsfrihet (förankrade i artikel 16 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna) och den grundläggande rätten till konsumentskydd (artikel 38).

När det gäller andra relevanta grundläggande rättigheter är de eventuella inskränkningar som följer av denna förordning motiverade av mål av allmänt intresse, samtidigt som de respekterar rättigheternas andemening och är förenliga med proportionalitetsprincipen.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Denna förordning har inga budgetkonsekvenser.

5. ÖVRIGA INSLAG

- **Genomförandeplaner samt åtgärder för övervakning, utvärdering och rapportering**

Förslaget omfattar en allmän plan för övervakning och översyn av förordningens effekter. Kommissionen kommer att vara skyldig att genomföra en översyn av förordningens tillämpning och effekter och lägga fram en rapport till Europaparlamentet och rådet i enlighet med kommissionens handlingsplan för bättre lagstiftning. Medlemsstaterna bör ge kommissionen den information som är nödvändig för att sammanställa denna rapport.

- **Ingående redogörelse för de specifika bestämmelserna i förslaget**

Innehåll och tillämpningsområde (artiklarna 1 och 2)

Förslaget innehåller närmare regler om tillämpningsområde och effekter av kontanters ställning som lagliga betalningsmedel och om tillgång till eurosedlar och euromynt. Reglerna rör reglering av penningkulder i den mån dessa regleras med kontanter, när betalningsförpliktelse föreligger. Förslaget innehåller även regler om tillåtna undantag, regler om övervakning av godtagandet av kontanter och i synnerhet förekomsten av ensidiga förbehåll om kontantlöshet inom euroområdet samt en bestämmelse som syftar till att säkerställa faktisk kontanttillgång.

Definition av lagligt betalningsmedel och undantag (artiklarna 4, 5 och 6)

I förslaget fastställs för första gången i sekundärlagstiftningen en definition och reglering av kontanters ställning som lagliga betalningsmedel. Fram till nu har *lagligt betalningsmedel* bara definierats i kommissionens rekommendation från 2010 och i EU-domstolens rättspraxis i de förenade målen C-422/19 och C-423/19, som tolkar begreppet *lagligt betalningsmedel* i artikel 128.1 EUF-fördraget i fråga om eurosedlar. I enlighet med denna rättspraxis definieras i artikel 4 kontanters ställning som lagliga betalningsmedel som medför en skyldighet att godta kontanter till deras fulla nominella värde och med förmåga att infria betalningsförpliktelser. En betalningsmottagare ska inte vägra att ta emot betalningar i eurokontanter, såvida inte båda parter har kommit överens om att ett annat betalningsmedel eller om det finns ett tillämpligt undantag.

I artikel 5 anges under vilka omständigheter en vägran att godta eurokontanter skulle vara laglig: det måste handla om en vägran i god tro som grundar sig på legitima skäl och är i enlighet med proportionalitetsprincipen mot bakgrund av de konkreta omständigheter under vilka betalningen görs. Bevisbördan för fastställa att dessa villkor är uppfyllda vad gäller god tro och omständigheter som motiverar ett undantag vilar på betalningsmottagaren. I artikel 5 anges två legitima skäl för en vägran att godta eurokontanter i en icke uttömmande förteckning, närmare bestämt när det är uppenbart att sedlars valör inte står i proportion till det belopp som ska regleras och i undantagsfall om företaget vid den relevanta tidpunkten inte har växel eller till följd av betalningen inte skulle ha tillräcklig växel tillgänglig för att kunna bedriva sin normala affärsverksamhet.

Genom artikel 6 ges kommissionen befogenhet att genom delegerade akter anta ytterligare undantag av penningrättslig karaktär från principen om en skyldighet att godta kontanter. Dessa undantag bör vara motiverade och proportionella, de får inte undergräva eurokontanters faktiska ställning som lagliga betalningsmedel och bör endast tillåtas under förutsättning att andra betalningsmedel finns tillgängliga för att reglera penningkulder.

Godtagande av betalningar i kontanter (artikel 7)

Syftet med artikel 7 är att säkerställa att den grundläggande principen om en skyldighet att godta lagliga betalningsmedel inte undergrävs av utbredd vägran bland företag att godta kontanter eller genom ensidiga förbehåll om kontantlöshet.

Medlemsstaterna skulle vara skyldiga att övervaka i vilken utsträckning det förekommer ensidiga förbehåll om kontantlöshet och att säkerställa att godtagandet av kontanter uppfyller den princip om en skyldighet att godta kontanter som beskrivs i artikel 4. Medlemsstaterna skulle årligen behöva rapportera sin bedömning till kommissionen och Europeiska centralbanken. Om den utsträckning i vilken kontanter inte godtas anses undergräva skyldigheten att godta eurosedlar och euromynt skulle medlemsstaterna behöva vidta korrigerande åtgärder.

Tillgång till kontanter (artikel 8)

I artikel 8 fastställs en skyldighet för medlemsstaterna att säkerställa tillräcklig faktisk tillgång till kontanter inom hela sina territorier, i alla sina regioner, inbegripet i tätorter och områden utanför städer. Detta är nödvändigt för att skydda eurokontanters faktiska ställning som lagliga betalningsmedel.

Medlemsstaterna skulle vara skyldiga att övervaka tillgången till kontanter. De skulle även årligen behöva bedöma läget inom sina territorier och rapportera sin bedömning till kommissionen och Europeiska centralbanken. Om tillräcklig faktisk tillgång till kontanter inte är säkerställd skulle medlemsstaterna behöva vidta korrigerande åtgärder.

Förfarandemässiga aspekter (artikel 9)

Syftet med denna artikel är att ange förfarandemässiga aspekter för det faktiska genomförandet av skyldigheterna i artikel 7 och 8. Alla medlemsstater är i detta sammanhang skyldiga att utse en eller flera nationella behöriga myndigheter och ge dem nödvändiga administrativa och regulativa befogenheter vad gäller skyldigheten att godta kontanter och tillgången till kontanter.

De nationella behöriga myndigheter som utses skulle ha rätt att bedöma om principen om en skyldighet att godta kontanter inte undergrävs av utbredd vägran bland företag att godta kontanter och av ensidiga förbehåll om kontantlöshet, samt av om den faktiska tillgången till kontanter är tillräcklig inom medlemsstaternas territorium. Bedömningen kommer att baseras på ett antal gemensamma indikationer som antas av kommissionen i form av genomförandeakter. Bedömningen skulle rapporteras till kommissionen enligt artikel 13. Om medlemsstaterna skulle vidta korrigerande åtgärder för att uppfylla sina skyldigheter i artiklarna 7 och 8 skulle dessa korrigerade åtgärder behöva anges i årlig rapporten. Medlemsstaterna skulle inte behöva anta genomförandebestämmelser om deras bedömning visar att principen om en skyldighet att godta kontanter inte undergrävs av en utbredd vägran bland företag att godta kontanter och av ensidiga förbehåll om kontantlöshet, samt om tillräcklig faktisk tillgång till kontanter är säkerställd inom deras territorier.

Om en medlemsstat åtgärder däremot verkar otillräckliga eller om kommissionen, trots att slutsatserna i årlig rapporten, anser att godtagandet av kontantbetalningar och/eller den faktiska tillgången till kontanter i en medlemsstat inte överensstämmer med skyldigheterna i artiklarna 7 och 8 har kommissionen befogenhet att anta genomförandeakter om adekvata och proportionella åtgärder som den berörda medlemsstaten bör anta.

Delegerade akter och genomförandeakter (artiklarna 10 och 11)

Kommissionen kommer att ha befogenhet att anta delegerade akter. I artikel 10 förtydligas det förfarande för antagande av delegerade akter som föreskrivs i artikel 6.

I artikel 11 fastställs att kommissionen i samband med det förfarande för genomförandeakter som föreskrivs i artikel 9 ska biträdas av en kommitté.

Sanktioner (artikel 12)

För att säkerställa att förordningens bestämmelser efterlevs, men samtidigt ge medlemsstaterna en viss handlingsfrihet när det gäller typen av tillämpliga sanktioner, föreskrivs i artikel 12 att medlemsstaterna får fastställa regler om sanktioner av överträdelser av förordningen.

Rapportering (artikel 13)

I artikel 13 föreskrivs att varje medlemsstat ska lämna en årlig rapport till kommissionen och ECB om undantag från skyldigheten att godta kontanter och deras tillämpning, med närmare

uppgifter om och analys av läget i medlemsstaten vad gäller tillgång till kontanter och godtagande av kontanter, korrigerande åtgärder som ska vidtas i enlighet med artiklarna 7 och 8, samt verkställda sanktioner.

Rättsmedel (artikel 14)

Enligt artikel 14 ska medlemsstaterna vara skyldiga att informera fysiska personer och företag om vilka kanaler och rättsmedel de kan utnyttja för att inkomma med klagomål till behöriga myndigheter gällande fall av olaglig vägran att godta kontanter och otillräcklig kontanttillgång.

Samspel mellan eurosedlar och euromynt och den digitala euron (artikel 15)

Enligt artikel 15 ska eurokontanter och den digitala euron kunna konverteras sinsemellan till pari och för att det inte ska uppnås några tveksamheter fastställs att betalaren ska ha rätt att välja att betala med kontanter eller med digital euro när det enligt denna förordning föreligger en skyldighet att godta båda, inbegripet de bestämmelser som påverkar skyldigheten att godta kontanter (dvs. artiklarna 4, 5, 6 och 7), samt förordningen om den digitala euron.

Rapportering (artikel 16)

I artikel 16 föreskrivs att kommissionen ska göra en översyn av förordningen fem år efter dess ikraftträdande och rapportera till Europaparlamentet och rådet. Medlemsstaterna bör ge kommissionen den information som är nödvändig för att sammanställa denna rapport.

Ikraftträdande (artikel 17)

Förordningen träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om eurosedlars och euromynts ställning som lagliga betalningsmedel

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 133,
med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,
med beaktande av Europeiska centralbankens yttrande,
i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och
av följande skäl:

- (1) Enligt artikel 3.1 c i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*) har unionen exklusiv befogenhet när det gäller den monetära politiken för medlemsstater som har euron som valuta.
- (2) I enlighet med artikel 128.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och artikel 10 i rådets förordning (EG) nr 974/98¹¹ ska eurosedlar vara de enda sedlarna som har ställning som lagligt betalningsmedel i medlemsstater som har euron som valuta. I enlighet med artikel 11 i förordning (EG) nr 974/98 ska euromynt vara de enda mynt som har ställning som lagligt betalningsmedel i de medlemsstater som har euro som valuta.
- (3) I kommissionens rekommendation om omfattningen och effekterna av eurosedlars och euromynts ställning som lagliga betalningsmedel¹² fastställs en gemensam definition av eurosedlars och euromynts ställning som lagliga betalningsmedel.
- (4) I en dom av den 26 januari 2021¹³ förtydligade Europeiska unionens domstol att begreppet *lagligt betalningsmedel*, som nämns i artikel 128.1 i EUF-fördraget, utgör ett unionsrättsligt begrepp som måste ges en självständig och enhetlig tolkning inom hela unionen¹⁴. Domstolen ansåg för det andra att begreppet *lagligt betalningsmedel* vad rör betalningsmedel i en valutaenhet betyder ”att detta betalningsmedel i allmänhet inte kan nekas, till dess nominella värde och med befriande verkan, när en

¹¹ Rådets förordning (EG) nr 974/98 av den 3 maj 1998 om införande av euron (EGT L139, 11.5.1998, s.1).

¹² EUT L 83, 30.3.2010, s. 70.

¹³ Se dom av den 26 januari 2021 i de förenade målen C-422/19 och C-423/19, *Hessischer Rundfunk*, EU:C:2021:63.

¹⁴ Se dom av den 26 januari 2021 i de förenade målen C-422/19 och C-423/19, *Hessischer Rundfunk*, EU:C:2021:63, punkt 45.

skuld ska betalas”¹⁵. Domstolen slog för det tredje fast att medlemsstater som har euron som valuta i princip kan inskränka en skyldighet att godta eurosedlar och euromynt av hänsyn till allmänintresset med stöd av sina befogenheter utanför penningrätt och penningpolitik och andra exklusiva unionsbefogenheter, förutsatt att dessa restriktioner motiveras av ett mål av allmänt intresse och står i proportion till detta mål¹⁶.

- (5) Godtagande av eurosedlar och euromynt som betalningsmedel kan undantagsvis vägras om vägran görs i god tro, grundar sig på legitima skäl och konkreta omständigheter utanför betalningsmottagarens kontroll samt om den är proportionell. En vägran kan bland annat vara berättigad om den eurosedel som lämnas för att reglera en penningskuld inte står i proportion till betalningsmottagarens fordran, till exempel om en 200-eurosedel överlämnas för att reglera en skuld på mindre än 5 euro. I enlighet med rådets förordning 974/98 bör, med undantag för den utgivande myndigheten och de personer som särskilt utsetts i den utgivande medlemsstatens nationella lagstiftning, ingen part vara skyldig att godta mer än 50 mynt i en och samma betalning.
- (6) För att säkerställa att principen om en skyldighet att godta betalningar i eurosedlar och euromynt inte i praktiken undergrävs av en utbredd och strukturell vägran att godta kontantbetalningar måste medlemsstaterna övervaka i vilken utsträckning det förekommer ensidiga förbehåll om kontantlöshet när transaktioner genomförs i fysiska lokaler. Medlemsstaterna bör med hjälp av gemensamma indikatorer som möjliggör jämförelser dem emellan regelbundet övervaka i vilken utsträckning det förekommer ensidiga förbehåll om kontantlöshet när betalningar genomförs i fysiska lokaler inom hela sina territorier, i alla sina olika regioner, inbegripet i tätorter och områden utanför städer. Om de bedömer att godtagandet av betalningar i kontanter är säkerställt inom sina territorier behöver medlemsstaterna inte vidta särskilda åtgärder med avseende på deras respektive skyldigheter. De måste dock fortsätta att övervaka situationen. Om en medlemsstat finner att ensidiga förbehåll om kontantlöshet undergräver skyldigheten att godta eurosedlar och euromynt i hela eller delar av sitt territorium bör medlemsstaten vidta ändamålsenliga och proportionella åtgärder för att rätta till denna situation genom att till exempel införa ett förbud mot eller restriktioner för ensidiga förbehåll om kontantlöshet i hela eller delar av sitt territorium, till exempel i landsbygdsområden eller inom vissa sektorer som bedöms vara samhällsviktiga, såsom postkontor, snabbköp, apotek eller hälso- och sjukvård, eller för vissa typer av samhällsviktiga betalningar.
- (7) För att fullgöra sin skyldighet för att säkerställa en tillräcklig faktisk tillgång till kontanter bör medlemsstaterna med hjälp av gemensamma indikatorer som möjliggör jämförelser dem emellan regelbundet övervaka i vilken utsträckning kontanter är tillgängliga inom hela sina territorier, i alla sina olika regioner, inbegripet i tätorter och områden utanför städer. Gemensamma indikatorer kan vara faktorer som påverkar tillgången till kontanter, till exempel tätheten vad gäller kontantåtkomstpunkter i förhållande till folkmängd, uttags- och insättningsvillkor, inbegripet avgifter, förekomsten av olika nätverk med olika åtkomstmöjligheter för kunder, skillnader mellan tätorter och områden utanför städer och mellan socioekonomiska grupper, samt åtkomstsvårigheter för vissa befolkningsgrupper. Om de bedömer att den faktiska

¹⁵ Se dom av den 26 januari 2021 i de förenade målen C-422/19 och C-423/19, EU:C:2021:63, punkt 46.

¹⁶ Se dom av den 26 januari 2021 i de förenade målen C-422/19 och C-423/19, *Hessischer Rundfunk*, EU:C:2021:63., punkterna 67 och 68.

tillgången till kontanter inom sina territorier är tillräcklig behöver medlemsstaterna inte vidta särskilda åtgärder med avseende på sina respektive skyldigheter. De måste dock fortsätta att övervaka situationen. Om en medlemsstat kommer fram till att den faktiska tillgången till kontanter inom hela eller delar av sitt territorium inte är tillräcklig eller att den riskerar att försämrats om inga åtgärder vidtas bör korrigerande åtgärder vidtas för att rätta till situationen, till exempel genom införande av krav på geografisk tillgång för betaltjänstleverantörer som tillhandahåller kontantuttagstjänster som innebär att de måste fortsätta att tillhandahålla kontanttjänster vid tillräckligt många filialer vid vilka de bedriver verksamhet, eller upprätthålla en tillräcklig täthet när det gäller uttagsautomater där de bedriver verksamhet och i detta sammanhang ta hänsyn till en god geografisk spridning i förhållande till folkmängden, även med hänsyn till en eventuell sammanslagning av uttagsautomater. Korrigerande åtgärder kan även vara rekommendationer riktade till andra än kreditinstitut, till exempel oberoende operatörer av uttagsautomater, detaljhandel eller postkontor, för att uppmuntra dem att komplettera bankers kontanttjänster.

- (8) Kommissionen bör ges befogenheter att anta genomförandeakter om ett antal gemensamma indikatorer med allmän tillämplighet inom euroområdet som skulle göra det möjligt för medlemsstaterna att övervaka och bedöma godtagandet av betalningar i kontanter och tillgången till kontanter inom hela sina territorier, i alla sina olika regioner, inbegripet i tätorter och områden utanför städer. Kommissionen bör vid utarbetandet av sådana genomförandeakter samråda med Europeiska centralbanken.
- (9) Kommissionen bör ges befogenhet att anta genomförandeakter riktade till en särskild medlemsstat om de åtgärder som föreslås av medlemsstaten inte förefaller vara tillräckliga eller i fall där ensidiga förbehåll om kontantlöshet, trots slutsatserna i den årlig rapport som medlemsstaten skickat, undergräver principen om en skyldighet att godta eurosedlar och euromynt som betalning och/eller där den faktiska tillgången till kontanter inte är tillräcklig. En sådan genomförandeakt kan kräva att den berörda medlemsstaten vidtar åtgärder av det slag som beskrivs i skäl 7 och 8 eller åtgärder som har ansetts verkningsfulla i andra medlemsstater, för att säkerställa att principerna om en skyldighet att godta betalningar i kontanter eller en tillräcklig faktisk tillgång till kontanter inte undergrävs.
- (10) I enlighet med principen om lojalt samarbete bör kommissionen, Europeiska centralbanken och utsedda nationella behöriga myndigheter med nödvändiga befogenheter vad gäller godtagandet av betalningar i kontanter och tillgången till kontanter samt i förhållande kontanthanteringssektorns verksamhet avseende kontanter på marknaden ha ett nära samarbete i frågor som rör godtagandet av betalningar i kontanter och tillgången till kontanter. En regelbunden dialog mellan dessa institutioner och myndigheter på grundval av i synnerhet medlemsstaternas årliga rapporter till kommissionen och Europeiska centralbanken bör syfta till att upptäcka utbredd förekomst av ensidiga förbehåll om kontantlöshet och otillräcklig tillgång till kontanter inom särskilda nationella territorier eller regioner. Syftet bör även vara att utforma och anta korrigerande åtgärder som medlemsstaterna bör vidta för att fullgöra sina skyldigheter att säkerställa att kontanter godtas och att den faktiska tillgången till kontanter är tillräcklig.
- (11) För att säkerställa att ytterligare undantag från skyldigheten att godta eurokontanter om nödvändigt kan införas längre fram bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen, så att denna förordning kan kompletteras genom införandet av ytterligare undantag från principen om en skyldighet att godta kontanter i hela euroområdet. Kommissionen får endast anta

sådana ytterligare undantag om de är nödvändiga, står i proportion till syftet med dem och för att skydda eurokontanters faktiska ställning som lagligt betalningsmedel. Kommissionens befogenhet att anta delegerade akter för att införa ytterligare undantag från skyldigheten att godta eurokontanter bör inte påverka medlemsstaternas möjlighet att i enlighet med sina egna befogenheter inom områden med delad befogenhet anta nationell lagstiftning om införande av undantag från den skyldighet att godta eurokontanter som följer av deras ställning som lagliga betalningsmedel i enlighet med de av Europeiska unionens domstolen fastställda villkoren i domen i de förenade målen C-422/19 och C-423/19. Det är särskilt viktigt att kommissionen under sitt förberedande arbete genomför lämpliga samråd, inbegripet på expertnivå, och att samråden genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.

- (12) För att säkerställa enhetliga villkor i bestämmelserna om godtagande av betalningar i kontanter och tillräcklig faktisk tillgång till kontanter bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011¹⁷. Det rådgivande förfarandet bör användas för att anta genomförandeaakter om godtagande av och tillgång till kontanter eftersom de rör åtgärder med begränsad verkan, närmare bestämt indikatorer för övervakning av godtagandet av och tillgången till kontanter, eller akter som riktas till enskilda medlemsstater som under vissa omständigheter kan behöva anta lämpliga åtgärder som tar hänsyn till särdragen hos sina nationella territorier, regioner och tätorter i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011.
- (13) Denna förordning säkerställer full respekt för den grundläggande rätten till näringsfrihet och den grundläggande rätten till konsumentskydd som fastställs i artikel 16 respektive artikel 38 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Denna förordning rör den betalningsmetod som sedlar och mynt med ställning som lagliga betalningsmedel som medborgare har rätt att välja för att reglera sina skulder. Åtgärderna i denna förordning rör därför bara det sätt på vilket företag tar emot betalningar. Ingripandet i dessa grundläggande rättigheter är därför indirekt och mycket begränsat. Det motiveras av det allmänna intresset att säkerställa den faktiska ställningen som lagligt betalningsmedel och står i proportion till detta mål.
- (14) Andelen kontantbetalningar jämfört med elektroniska betalningar är större bland vissa sårbara grupper, inbegripet äldre personer, personer med funktionsnedsättning, personer med begränsade digitala färdigheter och personer med lägre inkomster. Detta förslag är förenligt med den europeiska tillgänglighetsakten¹⁸, som omfattar uttagsautomater. Finansiellt exkluderade personer, till exempel personer som saknar bankkonto, asylsökande och migranter, som kanske inte kan eller inte vill använda betalningsmedel som erbjuds av den privata sektorn, är dessutom beroende av kontanter som betalningsmetod. Kontanter anses ge en god överblick över utgifter och erbjuda en hög grad av användarvänlighet, snabbhet, säkerhet och integritetsskydd.

¹⁷ EUT L 55 28.2.2011, s. 13.

¹⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (EUT L151, 7.6.2019, s.70).

Dessa sårbara grupper löper större risk att förlora tillgången till en betalningsmetod om deras tillgång till kontanter försämras. Syftet med denna förordning är därför att värna den finansiella inkluderingen av sårbara grupper som är beroende av kontantbetalningar genom att säkerställa att alla inom euroområdet har frihet att välja den betalningsmetod som de föredrar och att de har tillgång till grundläggande kontanttjänster, men samtidigt stödja medlemsstaterna i deras fortsatta ansträngningar att främja digital finansiell inkludering genom till exempel åtgärder för att öka finansiell, och i synnerhet digital, kompetens inom utbildningssystemen, samt att åtgärda brister i den digitala infrastrukturen i bland annat landsbygdsområden.

- (15) I enlighet med proportionalitetsprincipen är det nödvändigt och lämpligt för att förverkliga det grundläggande målet att fastställa nödvändiga regler för att säkerställa godtagandet av kontanter och tillgången till kontanter. Denna förordning går inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå de eftersträlvade målen, i enlighet med artikel 5.4 i fördraget om Europeiska unionen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Innehåll

I denna förordning fastställs närmare regler om eurosedlars och euromynts ställning som lagliga betalningsmedel vad gäller tillämpningsområde och effekter, samt om tillgång till eurosedlar och euromynt, såsom föreskrivs i artikel 128.1 i EUF-fördraget respektive artikel 11 i förordning (EG) nr 974/98, i syfte att säkerställa att euron faktiskt kan användas som gemensam valuta.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Förordningen är tillämplig på reglering av penningkulder i den mån de helt eller delvis regleras med kontanter om det föreligger en betalningsförpliktelse i enlighet med gällande lag eller fast rättspraxis. För att säkerställa kontanters faktiska ställning som lagliga betalningsmedel är denna förordning även tillämplig på ensidiga förbehåll om kontantlöshet och på tillgången till kontanter.
2. Denna förordning ska inte vara tillämplig på betalningar för varor eller tjänster som köps på distans, inbegripet online.

Artikel 3

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *kontanter*: eurosedlar och euromynt.
2. *kontantheringssektor*: kreditinstitut som erbjuder kunder betalkonton och kontanttjänstleverantörer som deltar i verksamhet för att distribuera och sätta i omlopp eurosedlar och euromynt.
3. *kreditinstitut*: kreditinstitut enligt definitionen i artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013¹⁹.
4. *ensidigt förbehåll om kontantlöshet*: en situation där en återförsäljare eller tjänsteleverantör ensidigt utesluter kontanter som betalningsmetod genom att till exempel sätta upp en skylt med texten ”Inga kontanter”. I ett sådant fall har betalare och betalningsmottagare inte fritt kommit överens om betalningsmedel för ett köp.
5. *betalare*: en fysisk eller juridisk person som gör en betalning med eurokontanter.
6. *betalningsmottagare*: en fysisk eller juridisk person som är den avsedda mottagaren av medel som omfattats av en betalningstransaktion i eurokontanter.
7. *nominellt värde*: en eurosedels eller ett euromynts valör, vilken är tryckt på sedeln eller präglad på myntet.
8. *företag*: en person som bedriver ekonomisk verksamhet, oavsett dess juridiska form, vilket inbegriper partnerskap eller föreningar som regelbundet bedriver ekonomisk verksamhet.

Artikel 4

Lagliga betalningsmedel

1. Eurosedlars och euromynts ställning som lagliga betalningsmedel ska medföra en skyldighet att godta dem till deras fulla nominella värde och deras förmåga att infria en betalningsförpliktelse.
2. I enlighet med skyldigheten att godta kontanter ska betalningsmottagaren inte vägra att ta emot eurosedlar och/eller euromynt som lämnas som betalning för att infria en sådan förpliktelse.

¹⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning i (EU) nr 648/2012, EGT 176, 27.6.2013, s 1.

3. I enlighet med skyldigheten att godta kontanter till deras fulla nominella värde ska penningvärdet hos eurosedlar och/eller euromynt som lämnas som betalning för att reglera en skuld motsvara den valör i euro som är angiven på sedlarna och/eller mynten. Det ska vara förbjudet att ta ut tilläggsavgifter när skulder regleras med eurosedlar och euromynt.
4. I enlighet med förmågan att infria en betalningsförpliktelse ska en betalare kunna infria en betalningsförpliktelse genom att överlämna eurosedlar och euromynt till en betalningsmottagare.

Artikel 5

Undantag från principen om en skyldighet att godta eurosedlar och euromynt

1. Genom undantag från artikel 4.2 ska en betalningsmottagare ha rätt att vägra att ta emot eurosedlar och euromynt i följande fall:
 - a) Om en vägran görs i god tro och grundar sig på legitima och tillfälliga skäl i enlighet med proportionalitetsprincipen som avser konkreta omständigheter utanför betalningsmottagarens kontroll.
 - b) Om betalaren och betalningsmottagaren före betalning har kommit överens om ett annat betalningsmedel.

Vid tillämpning av led a ska bevisbördan för att fastställa att sådana legitima och tillfälliga skäl förelåg i det specifika fallet och att vägran är proportionell vila på betalningsmottagaren.

2. Vid tillämpning i punkt 1 kan följande betraktas som legitima skäl:
 - i. När det gäller sedlar av högre valör, om det är uppenbart att värdet på den sedel som lämnas inte står i proportion till det belopp som ska regleras.
 - ii. I undantagsfall, om företaget saknar växel vid den tidpunkt då kontanter lämnas som betalning eller om företaget till följd av betalningen inte skulle ha tillräckligt med växel för att bedriva sin dagliga affärsverksamhet.

Artikel 6

Ytterligare undantag av penningrättslig karaktär från principen om en skyldighet att godta eurosedlar och euromynt

Kommissionen har befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 10 för att komplettera denna förordning genom att fastställa ytterligare undantag av penningrättslig karaktär från principen om en skyldighet att godta eurokontanter. Sådana undantag ska vara motiverade av hänsyn till ett mål av allmänt intresse och stå i proportion till detta mål, de ska inte undergräva eurokontanters faktiska ställning som lagliga betalningsmedel och de ska bara vara tillåtna under förutsättning att det finns andra betalningsmedel för att reglera penningsskulden. Kommissionen ska vid utarbetandet av sådana delegerade akter samråda med Europeiska centralbanken.

Artikel 7

Godtagande av betalningar i kontanter

1. För att säkerställa att kontanter godtas i enlighet med artikel 4.2 ska medlemsstaterna med hjälp av gemensamma indikatorer som antagits av kommissionen övervaka i vilken utsträckning betalningar i kontanter godtas och i vilken utsträckning det förekommer ensidiga förbehåll om kontantlöshet inom hela sina territorier, i alla sina olika regioner, inbegripet i tätorter och områden utanför städer, och göra en lägesbedömning.
2. Medlemsstaterna ska meddela resultaten av sin övervakning och lägesbedömning av i vilken utsträckning betalningar i kontanter godtas i enlighet med artikel 9.3.
3. Om en medlemsstat anser att den utsträckning i vilken betalningar i kontanter godtas inom sitt territorium eller delar därav undergräver skyldigheten att godta eurosedlar och euromynt ska den ange vilka korrigerande åtgärder den kommer att vidta i enlighet med artikel 9.4.

Artikel 8

Tillgång till kontanter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa en tillräcklig faktisk tillgång till kontanter i sina territorier, i alla sina regioner, inbegripet i tätorter och områden utanför städer. För att säkerställa en tillräcklig faktisk tillgång till kontanter ska medlemsstaterna med hjälp av gemensamma indikatorer som antagits av kommissionen övervaka tillgången till kontanter inom hela sina territorier, i alla sina olika regioner, inbegripet i tätorter och områden utanför städer, och göra en lägesbedömning.
2. Medlemsstaterna ska meddela resultaten av sin övervakning och lägesbedömning av tillgången till kontanter i enlighet med artikel 9.3.

3. Om en medlemsstat anser att en tillräcklig faktisk tillgång till kontanter inte är säkerställd ska den ange vilka korrigerande åtgärder den kommer att vidta i enlighet med artikel 9.4.

Artikel 9

Förfarandemässiga aspekter

1. För att genomföra de skyldigheter som anges i artiklarna 7 och 8 ska medlemsstaterna utse en eller flera nationella behöriga myndigheter med nödvändiga befogenheter vad gäller godtagandet av betalningar i kontanter och tillgången till kontanter samt i förhållande till kontanthanteringssektorns verksamhet avseende kontanter på marknaden.
2. Vid tillämpning av artiklarna 7 och 8 ska kommissionen anta genomförandeakter med allmän tillämplighet om ett antal gemensamma indikatorer som medlemsstaterna ska använda för att övervaka och bedöma godtagandet av betalningar i kontanter och tillgången till kontanter inom hela sina territorier, i alla sina olika regioner, inbegripet i tätorter och områden utanför städer. Dessa genomförandeakter ska antas [inom X månader efter denna förordnings ikraftträdande] i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 11. Kommissionen ska vid utarbetandet av sådana genomförandeakter samråda med Europeiska centralbanken.
3. De utsedda nationella behöriga myndigheterna ska meddela resultaten av sin övervakning och lägesbedömning av i vilken utsträckning betalningar i kontanter godtas och det finns tillgång till kontanter samt redogöra för de skäl och uppgifter som ligger till grund för deras bedömning i den årliga rapport till kommissionen och Europeiska centralbanken som avses i artikel 13.
4. Om en medlemsstat anser att den utsträckning i vilken betalningar i kontanter godtas undergräver skyldigheten att godta eurosedlar och euromynt eller att den faktiska tillgången till kontanter inte är säkerställd ska den i sin årliga rapport ange vilka korrigerande åtgärder den kommer att vidta för att fullgöra skyldigheterna i artiklarna 7 och 8. De korrigerande åtgärderna ska träda i kraft utan onödigt dröjsmål.
5. Kommissionen ska granska de årliga rapporterna i nära samråd med Europeiska centralbanken. Om de korrigerande åtgärder som föreslås av en medlemsstat i enlighet med punkt 4 inte förefaller vara tillräckliga eller om kommission, trots slutsatserna i den årliga rapporten, anser att godtagandet av betalningar i kontanter eller den faktiska tillgången till kontanter i en medlemsstat inte är förenliga med de skyldigheter som anges i artiklarna 7 och 8 ska kommissionen anta genomförandeakter för att föreskriva tillräckliga och proportionella åtgärder som den berörda medlemsstaten ska anta inom den tidsfrist som anges i respektive genomförandeakt. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 11.

Artikel 10

Utövande av delegering

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 6 ges till kommissionen tills vidare från och med [*datum för denna förordnings ikraftträdande*].
3. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 6 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning* eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artikel 6 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på en månad från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med en månad på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 11

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 12

Sanktioner

Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner [*inbegripet böter och administrativa avgifter*] som sak tillämpas vid överträdelser av denna förordning och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de genomförs. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna ska till kommissionen anmäla dessa regler och åtgärder inom ett år från denna förordnings ikraftträdande samt utan dröjsmål eventuella ändringar som berör dem.

Artikel 13

Årliga rapporter

1. Medlemsstaterna ska årligen överlämna en rapport till kommissionen och Europeiska centralbanken med information om följande:
 - a) Undantag från principen om en skyldighet att godta eurokontanter och deras tillämpning.
 - b) Utförliga uppgifter och en bedömning av läget i medlemsstaten vad gäller godtagandet av betalningar i kontanter och tillgången till kontanter, samt korrigerande åtgärder som ska vidtas i enlighet med artikel 7 och 8.
 - c) Genomförda sanktioner, inbegripet böter och administrativa avgifter.
2. Den första årliga rapporten ska överlämnas ett år efter denna förordnings ikraftträdande. Senare årliga rapporter ska lämnas in årligen efter denna förordnings ikraftträdande.
3. Kommissionen ska granska de årliga rapporterna i nära samråd med Europeiska centralbanken.

Artikel 14

Medlemsstaternas skyldighet att informera om korrigerande åtgärder

Medlemsstaterna ska ge fysiska personer och företag klar och tydlig information om vilka kanaler och effektiva rättsmedel de kan utnyttja för att inkomma med klagomål till behöriga nationella myndigheter gällande fall av olaglig vägran att godta kontanter och av otillräcklig faktisk tillgång till kontanter.

Artikel 15

Samspel mellan eurosedlar och euromynt och den digitala euron

1. Eurosedlar, euromynt och den digitala euron ska kunna konverteras sinsemellan till pari.
2. När det gäller penningsskulder i euro ska betalningsmottagare godta betalningar i eurosedlar och euromynt i enlighet med bestämmelserna i denna förordning, oavsett om de godtar betalningar i digital euro i enlighet med förordning [XXX om inrättandet av den digitala euron]. Om det föreligger en skyldighet att godta eurosedlar, euromynt och den digitala euron i enlighet med bestämmelserna i denna förordning och förordning (XXX om inrättandet av den digitala euron) har betalaren rätt att välja betalningsmedel.

Artikel 16 **Översyn**

Senast [*fem år efter ikraftträdandet*] ska kommissionen göra en översyn av denna förordnings tillämpning och effekter och överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna den information som var nödvändig för att utarbeta denna rapport.

Artikel 17 **Ikraftträdande**

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande